

O predsednikovem poročilu se je razvil temeljit razgovor, tekom katerega so se izražale posebne želje ter se je razpravljalo še o drugih važnih vprašanih.



morajo vsi trgovci in sploh vsi imetniki deviz (inozemskih menic) te devize izročevati Avstro-ogrski banki. S tem bo gotovo dosti pomagano, ker bo tako izključena vsaka naši valuti škodljiva spekulacija. Avstro-ogrška banka bo imela torej pregled vsega izvoza in tako vse vrednosti inozemskih deviz. Enako dobi od trgovcev in bank obvestila, koliko deviz potrebujejo, da plačajo uvoz iz tujine. Avstro-ogrška banka bo v prvi vrsti upoštevala take trgovce, ki uvažajo neobhodno potrebno blago, posebno živež. A druge uvoze, posebno one luksurijsnega blaga, pa omeji kolikor mogoče, če že ne prepreči popolnoma.

Nadalje bo Avstro-ogrška banka, ki bo imela natančen pregled o zalogi in popraševanju po devizah, mogla določevati devizam primerno stalno ceno. Primanjkljaj, ki mora nastati vsled že omenjenega znižanega izvoza, bo morala kriti ta centralna banka, t. j. Avstro-ogrška banka, potem raznih drugih finančnih operacij. Omenili smo prej, da mora določiti Avstro-ogrška banka stalne cene, t. j., da ostanejo cene vsaj za neko dobo enake in se ne bodo menjale tako hitro kot sedaj. To je neobhodno potrebno za vsakega trgovca, ker drugače sploh ne more izvršiti nobene kalkulacije. Za zgled, kako nevarnost pomenja ta nestalnost cen deviz za trgovce, naj navedemo samo slučaj, ki se je zgodil v zadnjem četrtletju lanskega leta. Mnogo trgovcev je tedaj, upajoč, da bodo slavne zmage, ki so jih izvojevale naše združene armade, uplivalo na politično-gospodarski položaj, in da se na ta način zopet dvigne naša valuta, odložilo za nekaj časa svoja plačila, češ, devize bodo cenejše in mi bomo na boljšem. V resnici je pa naša valuta še bolj padla in devize so poskočile, dotični trgovci pa so imeli jako občutno škodo. Po novi odredbi pa bodo trgovci pred takimi izgubami zavarovani.

Kakor smo že omenili, je to le ena odredba, ki ji morajo slediti še druge, energičnejše, če hočemo, da dospemo do zaželenega uspeha, ki obstoji v tem, da obdržimo našo valuto kolikor mogoče dolgo časa na eni in isti višini. Če dosežemo to, smo že veliko dosegli, ker dovesti našo valuto na ono mesto, na katerem je stala pred vojno, bo naloga šele po sklepu miru.

V naslednjem naj omenimo še neko drugo idejo, kako bi pomagali naši valuti. Ta ideja obstoja v tem, da podkrepimo s kolikor mogoče visokimi zalogami zlata Avstro-ogrsko banko. Gotovo je znano, kaj so napravili Nemci ob izbruhu svetovne vojne. Milijoni in milijoni zlata so romali v zakladnice Nemške banke. In v resnici, to ni ostalo brez uspeha. Poleg drugih činiteljev je pripomoglo tudi to, da se nemška valuta še sedaj tako krepko drži. To storimo lahko tudi pri nas. Med običnostvom in v bankah leži še dosti zlata, ki ne prinaša dotičnikom nobenega dobička. Ako bi pa ležalo to zlato v kletih Avstro-ogrške banke, bi imelo to precejšen upliv na veljavo našega papirnatega denarja. In takega zlata je, kakor se ceni, okoli 400 milijonov kron; svota, ki že nekaj zaleže.

Zdelo se bo marsikomu posebno poslednje precej čudno, a dandanes, ko živimo v času krušnih in mlečnih ter še raznih drugih znamk, taka odredba ni izključena.

Država ima polno pravico, zahtevati od posameznika vse neobhodno potrebno, če zahteva to splošna korist.

Pomislimo moramo, da bo imel nazadnje tudi še vsak posameznik dobiček od tega. Ker če se posreči, da obdržimo našo valuto na sedanji višini, preprečimo tako vsako draženje živil, ki jih dobivamo z inozemstva. Zatorej je vsakega posameznika sveta dolžnost, da je pripravljen, da izpolni vestno vsako odredbo naše vlade, ki je namenjena v pokrepitev — naše valute.

## Črnogorsko bojišče.

### Odlaganje orožja.

Kakor vse kaže, bo odlaganje orožja v Črnogori trajalo dalje, kot se je prvotno mislilo. Popolno pomanjkanje telefonske mreže za fronto, velika oddaljenost in slabe prometne zveze onemogočujejo zvezo črnogorske vlade s posameznimi poveljstvi ter se odlaganje orožja vsled tega vrši zelo počasi. Zadnje dni se tudi opaža, da posamezni deli armade in ljudstva ne umejo ali nočejo umeti vladne odredbe. Pristaši velikosrbskega gibanja, ki je nasprotno kralju in je imelo svoj sedež že dolga leta v mestu Nikšić, še bodo bržkone delali nekaj časa sitnosti. Oddajo orožja mora vsled dogovora izpeljati črnogorska vlada sama, nakar se začne mirovna pogajanja.

### Težave pri oddajanju orožja.

Črnogorska vlada mora sama skrbeti, da prebivalstvo odloži orožje. Vlada mora v to svrhu uporabiti svoje lastne vojaške čete. Kralj Nikita je pri večini prebivalstva priljubljen. Rodovi, ki so kralju udani, prostovoljno oddajajo orožje. Seveda se mnogokrat pripeti, da glavar posameznega rodu ali družine pade na kolena pred avstrijskega častnika, ki vodi odlaganje in ga s solznimi očmi prosi, naj mu vendar dovoli, da si sme obdržati vsaj eno risanico in handžar, da bo branil svojo ženo in svojo dečo

pred lopovi. Seveda se takim željam ne more ugoditi. Odlaganje orožja se je dosedaj izvršilo šele v nekatere glavnih selih. Dokler črnogorska vlada ne bo izvedla splošnega odlaganja orožja po celi deželi, tako dolgo Avstrija s Črnogoro ne more skleniti nadaljnjih pogodb. Radi tega črnogorska vlada hiti, da bi čimprej zadnji Črnogorec oddal svojo puško.

### Proti Nikiti.

Londonski listi poročajo, da skuša Italija preprečiti, da bi Nikita sklenil z Avstrijo posebej mir. Naščevali so generala Martinoviča in njegove pristaje, da so začeli podžigati med črnogorskim vojaštvom in prebivalstvom nezadovoljnost proti kralju Nikiti. General Martinović je prevzel vodstvo črnogorskih nezadovoljnih, kateri se baje hočejo še dalje boriti proti Avstrijem. Pravijo tudi, da kraljica Milena in obe hčerki ter prestolonaslednik Danilo ne odobravajo udaje, pač pa princ Mirko in Peter.

### Črnogorska kraljica odpotovala na Francosko.

Črnogorska kraljica Milena je dne 19. jan. odpotovala iz Črnogore preko Brindizija mimo Rima v mesto Lyon na Francoskem. S kraljico vred ste potovali tudi njeni hčerki Ksenija in Vera. V Rimu se je sestala na kolodvoru tudi s svojo hčerko italijansko kraljico Jeleno.

### Angleži sumničijo.

Angleški Reutterjev urad poroča iz Rima, da vedno bolj dozoreva mnenje, da se je Črnogora že pred dvema mesecema pogodila z Avstrijo in se je zadnji čas le samo navidezno branila. (Naš uradni brzojavni urad to vest zanikuje.)

## Rusko bojišče.

Druga ruska ofenziva se je začela dne 18. jan., na pravoslavni praznik sv. Treh Kraljev. Začela se je kanonača, že dne 18. t. m. po noči ter neprenehoma trajala do 3. ure drugega popoldne. Rusom so na razpolago japonski topovi najtežjega kalibra. V drugi ofenzivi so Rusi izgubili že zopet kakih 10.000 vojakov. Tudi v tej ofenzivi so se začeli posluževati odmorov.

## Opis vojnih grozot pred Černovicami.

### Rusi hočejo ofenzivo proti Černovicam nadaljevati.

Iz vojnega tiskovnega stana se dne 21. jan. o zadnjem ruskem navalu proti Černovicam poroča:

Ne glede na velike in naraščajoče ogromne izgube še Rusi ne nameravajo opustiti svojega poizkusa, predreti našo bojno črto pri Černovicah. Drugi oddih na tem bojišču je trajal zopet samo tri dni. Na obeh straneh se je ta odmor porabil za to, da se poiščejo ranjenci in kolikor mogoče pokopljejo tudi mrtlič, kateri so — več tisoč po številu — pokrivali prostor med obema vojnima črtama.

### Mrliški vzduh na 50 km dolgi bojni črti.

Ker neprestani sovražni bobneči ogenj zadržuje naše čete v njih kritjih in najboljši ruski strelci streljajo tudi na naše sanitetne vojake, ki se na 50 km dolgem polju, posejanem z mrlič, drznejo dalje naprej, se je začel mrliški smrad grozno širiti po cellem zraku. Vzduh razpadlih mrličev in grozen pogled na cele vrste padlih tovarišev plaši pozneje nasledujoče ruske napadalne vrste tako, da je poveljnik južnega ruskega krila izdal povelje, naj se mrlič pokopljejo v velike skupne grobove. Ruske ranjence vozijo v dolgih vrstah vozov v Novosielico in Chotin, kjer so vse razpoložljive hiše in stavbe izpremenili v bolnišnice. Ker se je uboge ranjence po cele dneve prepustilo lastni usodi na ozemlju, čez katerega so neprestano z obeh strani donele salve in ker med rusko armado silovito primanjkuje poljskih bolnišnic in zdravnikov, je število mrtvih med ranjenci na ruski strani izredno veliko. Nepréstano izkladaajo iz vozov Rudečega križa, ki vozi ranjence v zaledje, mrtvece in jih kar med potjo pokopljejo.

Napram tem ruskim izgubam so naše izgube razmeroma majhne.

### Rusi dobivajo ojačenja.

Dvakratni poraz sovražnika je upapolno zavest v zmago še okrepil. Iz poročil naših zrakoplovcev je posneti, da tudi ruski general Ivanov, ki poveljuje ruskemu južnemu krilu, ni opustil igre. Na besarabsko fronto, kakor tudi proti naši bojni črti v izhodni Galiciji vozijo številni vlaki sveže čete in strelivo. Tudi proti postojankam armade generala Bothmerja ob srednji in gornji Strypi so začele sovražne baterije sipati ogenj. Središče ruskega napadanja pa je sedaj pred vsem južno krilo Pfanzer-Baltinove armade v prostoru Bojan—Rarance—Toporove.

## Izseljeniško vprašanje na Ogrskem.

V Budimpešti se te dni vršijo posvetovanja med zastopniki paroplovne družbe „Hamburg-Amerika-Linie“, družbo „Adria“ in vlado glede izseljeniškega vprašanja na Ogrskem in vračanja izseljencev v domovino. Izseljevanje v Ameriko je bilo do začetka te vojne v rokah družbe „Cunard-Linie“, in sedaj se trudita „Severonemški Lloyd“ in družba „Hamburg-Amerika-Linie“, da izseljeniško pogodbo, ki je ob času vojske potekla, znova sklenete. Družba „Cunard-Linie“ je bila v zvezi z „Adrijo“ in je hotela svoječasno osnovati črto Reka-Amerika s temeljno glavnico 8.000.000 K. Pogajanja pa so se radi izbruha vojske prekinila. Tako ni prišlo do nameravane pogodbe in ogrska vlada ima popolnoma proste roke. Nemške paroplovne družbe bi se sedaj rade zvezale z „Adrijo“ in ogrska vlada bo pričela pogajanja pod čisto novimi pogoji. Po vojski se bo namreč v prvi vrsti šlo za to, da se mnogo tisoč Ogrov, ki so že sedaj izrazili željo, vrniti se v domovino, spravi nazaj na Ogrsko. Vprašanje vrnitve izseljencev bo v prvi vrsti oni vidik, kateri vodi ogrsko vlado, da skuša spraviti pogodbo med paroplovnimi družbami v pravi tir.

Priznati moramo, da se je ogrska državna polovica začela zopet prej brigati za izseljeniška vprašanja nego naša. Že v interesu ojačenja naše armade bi se moralo tem vprašanjem posvečati več znanja.

Kar se tiče nas Slovencev, ne smemo pozabiti, da je v izhodni Slavoniji in Bosni veliko bogate zemlje za pridne roke na razpolago.

## Padanje naše valute.

Uradno poročilo z dne 10. t. m. nam je sporočilo, da je preračunjevalni kurz za plačila potom pošne hranilnice v Nemčiji določen do nadaljnjega na 146 kron za 100 mark, v Švico pa na 150 kron za 106 frankov. Če pomislimo, da je pred vojno imel frank vrednost 0,95 kron, marka pa, recimo, 1,20 K, potem je padla vrednost krone napram franku za skoraj 58%, napram marki pa za 21,6%. Resnica je, da so padle tudi valute drugih držav, tako na prim. ruska, nemška, celo tudi francoska in angleška, ali vendar je padec valut pri nas razmeroma največji! Odkod neki to?

Glavni vzrok padanja naše valute pač leži v tem, da smo obkoljeni od sovražnikov, ki nam ne dopuščajo izvažati naših proizvodov v taki meri, kot smo jih pred vojno. Vsi oni dohodki, ki so se stekali v našo državo iz teh izvozov, so sedaj skoro vsahnili. Uvoz nasprotno se je primeroma le malo zmanjšal, tako da kaže naša trgovinska bilanca znaten deficit. Uradno je konstatirano, da se je izvoz zmanjšal za 70%, uvoz pa le za 30%. Naši trgovci morajo torej veliko več plačevati v inozemstvo, kot inozemstvo njim.

Mirnega srea lahko trdimo, da se te razmere ne bodo nič zboljšale, ampak da bodo postajale vedno slabše, če ne poseže vmes močna državna oblast, ki bo z raznimi odredbami skušala to vrzel med našim izvozom in uvozom tako premostiti, da ne bo imelo to slabih posledic za našo valuto.

Prva odredba vlade je že izšla. Glasi se, da



## Grozote med napadom.

Sovražna težka artilerija, namreč 18 cm topovi, ki je zbrana ob obmejnem potoku Rakitna in pri kraju Kalin-Kovč, je z nočnim bobnečim ognjem otvorila tretji generalni naskok na naše postojanke na prejšnjem omenjenem prostoru. Ob jutranji zori so sovražne artilerijske salve ponehale, a tisti hip je že zapuščala ruska infanterija v gostih vrstah svoje järke. Kakor hitro so šrapneli naše artilerije in salve naših domobrancev javile ruski artileriji, da se je že pričela borba naših z naskakujočimi ruskimi četami, so začele sovražne baterije z vso silo streljati v prostor med našimi prednjimi vrstami in rezervami, da bi nam tako onemogočile dohod rezerv v bojno črto. Druge ruske baterije pa so istočasno z ognjem zaprle umikanje svojih lastnih naskakovalnih čet. Drobci ruskih šrapnelov in krogle strojnih pušk so tesno frčale za rusko infanterijo, katera je bila tako s silo gnana proti postojankam budimpeštanske honvedne infanterijske divizije. Honvedi so potem, ko je prenehal ruski bobneči ogenj, hiteli v svoja prsna kritja in so z majhne razdalje začeli silovito streljati na naskakujoče Ruse. Infanterijske salve, toča šrapnelov naše artilerije, podzemne mine, ki so se razprožile, ko so stopali naskakujoči Rusi na nje, električni tok naših ograj iz boječe žice, ogenj naših na trdnjavski način vžidanih strojnih pušk v ruski bok, minski metači, ročne granate — cela oborožena sila novodobne vojne tehnike — vse to je delovalo skupno, da uniči vrsto za vrsto sovražnih naskakovalcev.

Ruskemu armadnemu poveljstvu so puške dragocenejše, kot vojaki.

Zadnje ruske vrste niti niso imele svojih lastnih pušk. Morale so čakati, da so tovariši v prednjih vrstah padli. Šele potem so pobrali vojaki v ozadju puške padlih vojakov, da bi ž njimi naskočili naše postojanke. Ta okolnost, ki je skoro neverjetna, in se skuša na ruski strani zatajiti, dokazuje na eni strani, da rusko armadno vodstvo še niti sedaj ne razpolaga z dovolj veliko množino orožja in da — smatrajo ruski poveljniki puške za dragocenejši material, kot življenje svojih vojakov.

## Naše postojanke ostale v naših rokah.

Borba za prvo obrambno črto je trajala do poznega popoldneva in sovražnik je izgubil zopet mnogo tisoč vojakov. Naše stare postojanke so ostale vse v rokah naših hrabrih braniteljev.

## General Kusmanek.

O generalu Kusmaneku, slavnemu branitelju Przemysla, ki se nahaja sedaj v ruskem ujetništvu, pripoveduje vojni invalid Jurij Bargo, ki se je nahajal v ujetniškem taboru v Čiti in ki se je vrnil te dni kot izmenjani invalid v svojo domovino na Erdeljsko, sledeče: V ujetniškem taboru v Čiti je tudi bil general Kusmanek. On in 270 drugih avstrijskih častnikov so nastanjeni v velikih paviljonih, Rusi ravnaajo izborna lopo z generalom Kusmanekom. Prideljena sta mu dva stotnika. Častniki so smeli obdržati svoje sablje in če marširajo ruske čete mimo generala Kusmaneka, ga vselej spoštljivo pozdravljajo. General Kusmanek ne zahaja v nobeno kavarno, tudi ne občuje z meščani, čita in piše mnogo, igra šahovne igre in gre na sprehod le tedaj, če to zahtevajo njegovi zdravstveni oziri. Zdravstveno stanje generala Kusmaneka je izborna.

## Italijansko bojišče.

Italija je v velikih škripih. Ne ve, kaj bi naredila s svojimi četami v Albaniji. Za vojsko so premalo številne, več mož pa si Cadorna ne pusti odvzeti. Sedaj se je odločitev prepustila četverospornemu vojnemu svetu v Londonu.

Vsled poraza, ki ga je Italija doživela z zavzetjem Lovčena in Črnogore, so prijatelji miru dobili zopet več korajže. Toda na vrhu še so vedno — vojni hujskači.

Z zadnjim prebiranjem je zadobila Italija 400 do 500.000 novih mož, s katerimi bo poskusila proti nam spomladansko ofenzivo.

## Hrupne demonstracije v Milanu za mir.

Berlinskemu listu „Tägliche Rundschau“ se poroča iz Lugana dne 21. jan.: Pretečeno nedeljo so se vršile v Milanu burne demonstracije, da se sklepe mir. Vzrok demonstracij so bili dogodki, ki so se odigravali v italijanskem glavnem mestu. Znano je bilo, da se je začela pogajanja Črnagora z Avstrijo zaradi sklepanja miru. Pogajanja je baje odobral italijanski kralj. Nacionalisti niso hoteli tega verjeti. Ko so velike ljudske množice klicale v nekaterih glavnih milanskih ulicah, da se napravi vojski konec,

je prišlo med njimi in nacionalci do hudih spopadov. Nastalo je tako silno razburjenje, da so se slišale še celo grožnje proti italijanski kraljici Jeleni, o kateri se je reklo, da je nehala uplivati na italijansko vladno, ki bi naj ne delala težkoč njenemu očetu, črnogorskemu kralju, pri mirovnih pogajanjih. Vrh tega se je že raznesla po Milanu govorica, češ, italijanska kraljica Jelenka dela na to, da se sklene mir med Italijo in Avstrijo.

Vse te neresnične vesti so silno begale ljudstvo. Socialisti so se zavzemali za kraljico, nacionalisti pa niso bili posebno izbirčni v izrazih zoper kraljevo družino. Zopet drugi so zatrjevali, da se gre za napačno razumevanje, toda nasprotnikom vojske so zadostovale vse te vesti. Tako je prišlo, da so se obnašali socialisti nekaj časa zelo monarhistično, a nacionalisti pa zopet protidinaristično. Razburjenje množice je bilo, ko se je dognalo, da policija noče ničesar vedeti o miru in mirovnih vesteh, naravnost velikansko.

## Kongres italijanskih socialistov za mir.

Iz Curiha se dne 21. jan. poroča: Dne 20. jan. jutraj je bil odprt v Bolonji kongres italijanskih narodnih socialistov. Zastopanih je bilo mnogo delavskih zbornic. Prvi govornik se je najpoprej spominjal podvzetja italijanske socialistične stranke med vojsko, ki ni sledila vzgledu francoske in angleške stranke in ki se niti začasno ni hotela pokazati, da je prijateljica vojske. Končno je zahteval socialistični kongres mir ter da se pridruži Zimmerwalderjevi resoluciji.

## Pred Solunom.

Pariški list „Temps“ opisuje sedanjí vojni položaj ter izraža svoje vznemirjenje glede nezanesljivih poročil, ki prihajajo od grške meje glede števila čet, ki jih imajo osrednje velesile zbrane pred Solunom. List zahteva, da pričneta Anglija in Francija z ofenzivo.

„Temps“ piše: Naša solunska postojanka je nezavzetna, istotako bržčas tudi italijanska pri Valoni. Toda če bomo mi tako dolgo čakali, da bodo zbrali sovražniki pred Solunom vse svoje moči, dogradili železnice in ceste, da spravijo pred Solun svoje težke topove in dovolj municije, potem bo ogrožen tudi Solun in se ne bo moglo reči, da ga ni mogoče zavzeti.

Najboljše sredstvo, da se napravi temu stanju konec, bi bilo, da zbereta Anglija in Francija pred Solunom vse svoje moči ter začneta z ofenzivo proti črti Bitolj—Dojran, dokler se te črte niso utrdile avstrijske, bolgarske in turške čete. Eden sam krepak napad nam bo povedal, s kom bomo imeli pravzaprav opraviti, bržčas samo z Bolgari.

## Italija utrjuje Valono.

Iz Geneve se dne 20. jan. poroča, da so začeli Italijani utrjevati Valono. Utrjujejo mesto in okraje. Prebivalstvo dotičnih okrajev bodo spravili v druge kraje.

## Kdo je potopil „Persio“?

Naša vlada je obvestila ameriškega poslanika na Dunaju, da noben avstrijskih podmorskih čolnov ni potopil „Persio“.

Sumise, da je imela Anglija pri potopu tega parnika roke vmes, da bi nanovo podžgala Ameriko proti nam,

## Eden milijon invalidov v Franciji.

Iz Pariza se poroča: Francoski vojni minister Gallieni je označil v budjetni komisiji francoske zbornice število invalidov francoske armade na okrog eden milijon. Števila padlih ni hotel povedati, pač je pa rekel, da mora država plačati v 1.800.000 slučajih odškodnino vdovam in sirotam padlih francoskih vojakov.

## Novi ameriški podmorski čolni

Mornariški oddelek Združenih držav Severne Amerike objavlja razpis za gradnjo dveh novih podmorskih čolnov. Gradnja teh podmorskih čolnov bo baje pomenjala začetek nove dobe in velik preobrat v razvoju podmorskih čolnov. Novi ameriški podmorski čolni bodo vozili z brzino 25 morskih milj, to je več kakor 41 km v eni uri. Vsled te velikanske brzine bodo daleko prekašale vse dosedaj zgrajene podmorske čolne.

Novi podmorski čolni bodo nekoliko večji, kakor dosedanji. Vsled svoje velike brzine bodo v stanju spremljati celo v veliki razdalji gibanje velikih vojnihih ladij na odprtem morju, da podpirajo v danem trenutku njihova podvzetja. V vojno mornarico bosta

uvrščena oba nova podmorska čolna pod imenom št. 60 in št. 61. Gonilno moč teh čolnov bodo pa tvorile parne turbine, kar je velikanskega pomena.

V tem oziru sledijo Amerikanci Francozom, ki so že v pričetku vojne napravljali tozadevne poskuse. Odpravili motorje na bencin in sirovo olje, ki so povzročali v francoski vojni mornarici pogoste eksplozije. Toda tozadevni francoski poskusi niso bili uspešni, kar je razvidno iz tega, ker so francoski podmorski čolni v tej vojski popolnoma odpovedali.

Tudi v Ameriki še niso popolnoma končani tozadevni poskusi, kajti v krogih ameriške industrije dvomijo, da bodo ustrezali novi podmorski čolni tem novim zahtevam, čeprav bodo znašali stroški za vsak nov podmorski čoln čez 7½ milijona kron. Sicer si je pa pridržal mornariški oddelek Združenih držav Severne Amerike pri gradnji novih čolnov pravico, da se bodo gradili novi čolni tudi z motorji na bencin ali sirovo olje, če bi se pokazalo, da bi s parom kot gonilno silo ne bi mogli doseči zahtevane brzine 41 km v eni uri. Nova ameriška podmorska čolna morata biti zgrajena do 1. sušca t. l.

**Naročevanje samo pondeljkeve „Straže“.** Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdaj lahko naroči posebej. Za naročanje pondeljkeve „Straže“ se naj rabi položnice „Našega Doma“, katere smo priložili pred kratkim in ki so veljavne samo za pondeljkevo „Stražo“. Kdor nima te položnice, naj pošlje denar po pošti nakaznico na naslov: „Upravištvo Pondeljkeve Straže“ v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je nov ali star naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljkeva Straža stane za celo leto K 3'20; za pol leta K 1'60; za četrta leta 90 vin.

## Raznoterosti.

**Pogreb kanonika Jerneja Voh.** Pretečeno soboto, dne 22. jan., ob 4. uri popoldne, se je vršil pogreb rajnega kanonika g. Jerneja Voh ob izredno številni udeležbi duhovnikov-sokratov, zastopnikov uradov in oblasti ter množičnega prebivalstva iz meščanskih in kmečkih krogov. Kljub soboti je izkazalo več kakor 50 duhovnikov iz raznih delov lavantinske vladikovine dragemu rajnemu sobratu zadnjo čast. Kapitelj sekovske škofije sta zastopala baron Ohr in baron Neubauer. Truplo ranikega je v hiši žalosti, kakor tudi v stolni cerkvi slovesno blagoslovil prevzvišeni gospod knez in škof dr. Mihael Napotnik, sprevođ na pokopališče pa je vodil gospod kanonik dr. Mafek, ki je ob odprtem grobu opravil poslednje molitve za dragega ranikega. Blagemu vzoruhovniku svetila večna luč!

**Ministrski predsednik grof Stürgkh** je dne 21. t. m. prispel v Gradec, da obišče svojo obolelo sva-kinjo, soprogo namestniškega svetovalca grofa Henrika Stürgkha, ki se nahaja v sanatoriju dr. Wieslerja. Še isti dan se je zopet povrnil na Dunaj.

**Novi hrvatski minister.** Za hrvatskega ministra je imenovan veliki župan sremski in zemunski, Emerik pl. Hideghety, rodom Madžar. Prejšnji minister, grof Pejačević, je, kakor znano, še vedno interniran na Francoskem.

**Bolgarski car — avstrijski feldmaršal.** Naš cesar je imenoval bolgarskega carja Ferdinanda za avstrijskega feldmaršala. General kavalrije grof Lonyay je izročil dne 17. jan. t. l. tozadevno lastno-ročno pismo našega presvitlega cesarja bolgarskemu carju Ferdinandu.

**Iz politične službe.** Začasni namestniški tajniki Viktor Hornung, Viktor pl. Kraft, Friderik Sima-Gall v Mariboru, baron Duka, dr. Pavel Hohl, vodja okrajnega glavarstva v Konjicah in dr. Artur Koze-snik, so imenovani za definitivne namestniške tajnike.

**50- do 55letni ne bodo klicani k prebiranju.** O razširjenju dolžnosti vojnih dajatev do 55. leta iz-vaja „Zeit“ s poučene strani: Prebirali in prezentirali seveda dolžnosti vojnih dajatev podvrženih oseb ne bodo, pozvani bodo kratkim potom v službo. Za-četkom voiske so bili splošno upeljani znaki za ose-be, ki so pritegnjene v vojno-dajafvene svrhe, a se-daj so jih polagoma opustili.

**Ustanovitev akademijskih tečajev na vojaških akademijah.** Na vojaških akademijah v Dunajskem Novem Mestu, na Dunaju, v Mödlingu pri Dunaju, in v Hainburgu se ustanove s 1. septembrom 1916 takozvani „akademijski tečaji“ in sicer za naborne letnike 1897 in 1898, ki so bili v letih 1914 in 1915 potrjeni v vojake. Na vojaški akademiji v Dunajskem Novem Mestu se ustanovi akademijski tečaj za pehoto, lovske čete in kavalirijo. Na dunajski vojaški akademiji za čete domobranstva in domobranske kavalirije. Na vojaški akademiji v Mödlingu za trdnjavsko in poljsko artilerijo, za saperske čete ter za domobransko artilerijo in končno na vojaški akademiji v Hainburgu za pionirske čete. V te tečaje se



sprejmejo avstrijski in ogrski ter bosansko-hercegovinski podaniki, ki so bili vpoklicani v vojakke do konca mesca oktobra 1915 kot enoletni prostovoljci. Dokazati morajo, da so napravili zrelostni izpit na kaki realni ali gimnaziji. Nadalje se morajo zavezati, da bodo službovali najmanj pet let kot častniki po poklicu v armadi. Tisti pa, ki se bodo izjavili, da ostanejo kot častniki stalno v armadi, imajo prednost. V svrhu sprejema v te tečaje morajo predložiti sledeče listine: domovnico, prepis vojaškega evidenčnega lista, krstni list, zrelostno spričevalo, uradno potrjeno dovoljenje očetovo ali varuhovo za vstop ter končno pismeno dovoljenje dotičnega višjega poveljnika, kjer sedaj opravljajo vojaško službo. Obiskovalci teh tečajev bodo imenovani dne 18. avgusta 1917 za poročnike. Tozadevne, s potrebnimi listinami opremljene prošnje se naj vložijo pri poveljstvu dotičnih nadomestnih čet do konca mesca januarja 1916. Slovenski mladeniči, ki morete zadostiti zahtevanim pogojem, oglasite se v obilnem številu za sprejem v te tečaje!

**Prebiranje županov in občinskih odbornikov,** ki bi se imelo vršiti danes, dne 24. jan., se je preložilo na dne 1., 2. in 3. februarja. Več v prihodnji številki „Slovenskega Gospodarja.“

**Slovenski fantje na Lovčenu.** Zavzetja Lovčena se je udeležilo tudi mnogo slovenskih vojakov. — Kakor se poroča, sta bila med temi tudi Franc Jenčič, računski podčastnik iz Loke pri Zidanem mostu, in Franc Troham iz Trbovelj.

**Nova knjiga.** C. kr. sekejski šef in docent na dunajskem vseučilišču dr. Ivan Žolgar je izdal brošuro: „O sistemu skupnih zadev v avstro-ogrski državnopravni nagodbi.“ G. pisatelj je priznalo v vprašanih avstro-ogrski nagodbi, v kolikor se tičejo državnopravne strani, prva avtoriteta na Avstro-Ogrskem, za to že njegovo ime jamči za temeljitost te razprave. Ker je sedaj državnopravno razmerje do Ogrske v ospredju javnega zanimanja, bo razprava onim Slovincem, ki se brigajo za taka vprašanja, brezdvomno dobrodošla. G. pisatelju pa smo hvaležni, da je tudi naše slovstvo obogatilo s svojimi strokovnjaškimi proizvodi.

**Poštna zveza z Grško** je do preklica prekinjena. — Iz tega so nekatere brihtne glavice izvajale, da nam je Grčija napovedala vojsko, kar se je tudi po našem mestu govorilo, ki je precej dovzetno za vsako neutemeljeno, če le senzacionalno novico.

**Zaplemba usnja na Ogrskem.** Ogrska vlada je odredila zaplembo vseh zalag usnja. Ta odredba je bila radi tega potrebna, da se zagotovijo potrebne množine usnja za vojaške potrebe.

**Olivno olje.** V okrožju Smirne v Mali Aziji se je natrgalo 40.000.000 kg oljnih jagod; od te množine je 30.000.000 kg dovoljenih za izvoz v Avstro-Ogrsko.

**20 milijonov dobička pri ječmenu.** Berolinska pivovarna Kindl je leta 1913 in leta 1914 nakupila v Nemčiji, Avstro-Ogrski in na Balkanu ogromne množine sladnega ječmena. Ker se je v letu 1914 in v letu 1915 izdelovanje piva znižalo, je imela družba ogromne množine sladnega ječmena na razpolago. Prodala ga je za drag denar drugim pivovarnam in pri tem imela dobička 2 milijona mark. Kljub temu ogromnemu dobičku pa nismo nikjer čitali poročila, da bi bil bogati pivovarnar Kindl kaznovan radi navijanja cen.

**Prepoved rabe pšenične in ržene moke pri pravi slaščici.** Cesarska namestnija nam naznanja, da se po določilu trgovskega ministra smatra sladkorni suhor in medicarske pekarije kot slaščičarsko blago in je tedaj raba pšenične in ržene moke pri izdelavi suhorja in medicarskega peciva izključena.

**Nakup plemenskih kobil v Ameriki.** C. kr. kmetijsko ministrstvo namerava nakupiti — če se kaže to kot umestno — v Severni in Južni Ameriki večjo množino plemenskih kobil in jih porazdeliti po naših deželah. Po večini bodo to triinpolletne kobile raznih plemen od 145 pa preko 170 cm visoke. Še preden pridejo kobile na ladje, preišče jih zastopnik našega kmetijskega ministrstva, če so za plemo, ali ne. Konjerejem in kmetovalcem se prodajo kobile dražbenim putem. Vzklicna cena bo enaka svoti kupnine, prevoznine, zavarovalnine in drugih stroškov; znašala bo, kakoršnega plemena bo pač kobila, 1000 do 2000 K. Kar ministrstvo izkupi za kobile več nego znašajo gori naštetih stroški, to se izroči deželi — deželnemu odboru ali kmetijski družbi — da razdeli sorazmerno med one, ki so kobile kupili, ali pa da se porabi za pospeševanje konjereje. Za začetek namerava kmetijsko ministrstvo vpeljati 10.000 do 15.000 takih kobil, ako bo dobiti kipev. Če bi bila pa potreba po takem materialu velika, kar bi se dalo lahko dognati po obilni prodaji, tedaj bi jih bilo mogoče dobiti tudi 50.000 ali več.

**Meso severnega jelena na Dunaju.** Dne 20. t. m. so pripeljali na Dunaj 200 zaklanih severnih jelenov. Meso, ki je baje zelo okusno, bodo prodajali 1 kg po 6—8 K in sicer ob dnevih, ko ni dovoljeno prodajati meso po gostilnah in hotelih.

**Dve veliki železniški nesreči.** Na železniški progi Sombrova—Pečuh na Ogrskem se je dne 22. t. m. zgodila velika železniška nesreča. Na odprti progi je trčil osebni vlak z mešanim vlakom. Prva poročila pravijo, da je pet oseb mrtvih, mnogo pa ranjenih. — Isti dan sta trčila tudi na Benečanskem (v Italiji) dva osebna vlaka. Mrtvih je baje zelo mnogo oseb.

**Kolkovanje tožb radi razžaljenja časti.** One stranke, ki hočejo tožiti samo radi razžaljenja časti, morajo po novem zakonu, ki je stopil v veljavo dne 1. jan. 1916, prilepiti na ovadbo na levi strani kolek za 3 K. Pri razpravi pride na zapisnik za prve pol ure kolek za 1 K, za vsake nadaljnjše pol ure pa kolek za 2 K. Za vsakovrstno razsodbo je treba plačati kolek za 5 K. Vsako drugo vlogo, ki se nanaša na ovadbo radi razžaljenja časti, je treba kolkovati s kolkom za 1 K. — Opozarjamo torej občinstvo, da naj tožbi radi razžaljenja časti ne vloga več nekolkovanih, ker bi drugače moralo pozneje plačevati — globe, ki jih določa finančna oblast, če vloge niso kolkovane.

## Dopisi.

**Maribor.** Kakor se nam poroča, se je zdravstveno stanje tukajšnjemu okrajnemu glavarju piem. Weissu dokaj zboljšalo.

**St. Ilj v Slov. gor.** General Borojevič se je očini Ceršak v laskavem, v slovenščini pisanem pismu zahvalil za imenovanje častnim občanom.

**Celje.** Kakor znano, je določen rok za prostovoljno oddajo orodja iz bakra, kositra itd. do dne 31. jan. t. l. Od 1. febr. naprej se bo vršila rekvizicija kovinastega orodja. Kovinasto orodje in kovinasti predmeti iz bakra itd. se morajo oddajati tvrdki D. Rakuš v Celju in sicer za mesto Celje in okolico. Opozarja se, da se bodo plačevale za rekvirirano orodje bistveno nižje cene, kakor pa za orodje, ki se bo do omenjenega roka prostovoljno oddajalo omenjeni tvrdki.

**Iz celjske okolice.** Že pred novim letom se je nam naznanjalo, da bo v novem letu hujše za moko. Obetali so nam že tedaj kot novoletno darilo primerne vladne odredbe glede uporabe moke. Bili smo na te nove odredbe vsi pripravljeni in smo se tolažili, češ, saj bomo trpeli vsi jednako in večno pa vojska tudi ne bo trajala. Do novega leta smo imeli v mestu dve prodajalni moke, eno mestnega mlina in drugo Majdičevo. Tik pred novim letom smo čitali na Majdičevi prodajalni oglas, da ostane prodajalna vsied pomankanja moke in žita zaprta na nedoločen čas. Odslej smo bili okoličani navezani na jedino ostalo prodajalno mestnega mlina. Žalibog smo pa takoj opazili, da se prodaja razvija na ta način, da se meščanom prodaja tudi bela moka, med tem ko smo okoličani dobivali samo mešano krušno in rženo brez bele. Ko se je odredilo, da se bo prodajalo dopoldne za okoličane in popoldne za meščane, je namreč vsak dopoldan zmanjkalo bele moke, popoldan, ko so prišli pa meščani, je pa čudežnim potom ni manjkalo. Prosimo torej slavno c. kr. vlado, da pouči prizadete činitelje, naj uredijo razprodajo tako, da se bo razvijala za vse enako, da bodo dobivali belo moko ne samo meščani, ampak tudi celjski okoličani. Kaj bi pa Celjani rekli, ko bi jim celjska okolica naenkrat rekla, da nima za mesto mleka, da ji ga je za mesto zmanjkalo? Okoličani vendar ne bomo hodili prositi celjsko gospodo za belo moko, ki nam po zakonu ravno tako gre, kakor meščanom! Sploh bi v tem oziru želeli, da vlada vendar določi, v kakem razmerju ima vsaka oseba pravico zahtevati ene ali druge vr-

ste moko. To je vendar že pod našo častjo, da bi nam navadni uslužbenec trgovine z moko svojeglavno diktiral, kako moko moramo kupiti in še morda povrh nad nami sitnosti sfresal. Mi ne zahtevamo nobene milosti, najmanj pa od kakega takega uslužbenca; naj se nam enkrat pove, v kakem razmerju lahko razno moko zahtevamo, da ne bomo v tem oziru uslužbencem izročeni na milost in nemilost. Naravnost neznosno je za nas od novega leta tudi čakanje pred prodajalno, ki trpi pogosto čez eno uro. Ali res ni nihče več tako „kunšten“, da bi znal moko prodajati, da se mora prodajati le v eni trgovini? Merodajni gospodje naj vendar pomislijo, kako drag je sedaj čas, ko itak ljudi primanjkuje, in da okoličani nikakor ne moremo po cele ure po nepotrebnem pohajati po mestu. Saj že itak delo povsod zaostaja! Pomisliti treba tudi, da je veliko število takih okoličanov, kjer je doma pri otrocih sama mati, oziroma žena, ki si komaj vzame malo časa za nakupovanje v mestu. Sedaj se jo pa sili, da mora čakati po cele ure na moko in prepuščati doma otroke samim sebi. Marsikateri se še celo pripeti, da čaka cele ure, nazadnje pa še ničesar ne dobi in mora še enkrat od doma. Prosimo torej nujno merodajne faktorje, da tem neznosnim razmeram odpomorejo in čim prej priredijo več prodajaln za moko s prijaznim osebjem. Pri tej priliki opozarjamo tudi na to, da je vlada cene pri pšeninem zdrobu ravno z ozirom na otroke znižala in da bo ta blag namen le dosežen, ako se bo na krušni karti sami označila pravica do tega zdroba za one, ki imajo otroke, sicer bodo zdrob dobili oni, ki ga ne rabijo, otroci bodo pa stradali. Povedali bi še lahko marsikaj, kakor n. pr. o postrežbi lepih klubov, a za danes naj to zadostuje. Obračamo se pa na merodajne činitelje, da čim prej napravijo v tej zadevi red. Vsi, meščani, kakor okoličani, smo avstrijski državljani, vsem nalaga vojska enako huda bremen; zahtevamo pa tudi enake pravice, osobito še pa pri kruhu.

**Loka v Istri.** Slovenski črnovojnik nam piše: Dne 15. jan. je pasla neka žena (doma iz Zanigrada) ovce v gozdu in ž njo sta bila tudi dva otroka, stara od 4 do 5 let. Ker je bilo otrokoma hladno, je žena zakurila ogenj. Veter je pihal in plapolajoči ogenj se je kaj kmalu raztegnil po precej veliki in suhi travi in listju. Vžgala so se tudi drevesca, kakor: hrastje, brinje in drugo, veter je pa pihal in raznašal iskre na vse strani gozda ter se tako hitro širil naprej. To videč, so ljudje hitro pritekli ogenj gasiti z vodo, vejami itd. ter rezali in sekali drevesca, da se ne bi ogenj tako hitro širil. Gasili so z veliko požrtvovalnostjo, tako, da so se nekateri ožgali in sami bili v nevarnosti, da zgore, če ne bi jih drugi ljudje rešili iz ognja. Nekateri so od napora padli v ogenj ter se opekli in ožgali. V nevarnosti so bile tudi ovce, katerih je bilo 50. Bile so last Ivana Bučaj, posestnika iz Zanigrada. A k sreči so pobegnile iz gozda. Goreti je začelo ob 8. uri zjutraj in šele ob 12. uri popoldne se je posrečilo ljudem ogenj pogasiti. Tako je zgorel gozd, 600 m dolg in 200 m širok. Škoda je velika. Gozd je bil last vasi Kubeč v Istri.

**Darovi „Dijaški kuhinji“ v Mariboru.** »Dijaški kuhinji« v Mariboru so darovali preč. gg. Alojzij Sagaj, kaplan, K 10—; Alojzij Čizek, divizijski župnik, K 20—; Josip Čizek, dekan, K 10—; Franc Močnik, župnik, K 5—; dr. Ivan Tomazič, kanonik, K 6—; Ivan Zadravec, župnik, K 150; sl. Hranilnica in Posojilnica v Šmarju pri Jelšah, K 50—; Mohorjani pri Sv. Bolfenku K 1050. Prisrčna hvala!

**URE**

Točna postrežba

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih reči po vsaki ceni.

Tudi na obroke. - Ilustr. cenik zastoj. - Gramofoni 20—200 K

|                     |       |
|---------------------|-------|
| Niklasta remont-ura | K 360 |
| Pristna srebrna ura | K 7—  |
| Original omega ura  | K 24— |
| Kuhinjska ura       | K 10— |
| Budilka niklasta    | K 8—  |
| Poročni prstani     | K 2—  |
| Srebrne verižice    | K 2—  |

Večletno jamstvo.

**Nasl. Diefinger**

**Theod. Fehrenbach**

urar in očalar

**MARIBOR, Gospodsk. ul. 26**

Kupujem zlatno in srebro.

Na Najvišje dovolilo Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva

## 43. c. kr. državna loterija

za civilno dobrodelne namene v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel.

**Ta loterija v denariju vsebuje 21.146 dobitkov**  
v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša:

# 200.000 kron.

Žrebanje je javno in se vrši na Dunaju dne

**10. feb. 1916.**

**Cena srečke 4 krone.**

Dobe se srečke v oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Verdere Zollamtsstrasse 5, pri kr. ogrskem loterijskem ravnateljstvu v Budimpešti, IX. poslojpe glavnega cesarskega urada, v loterijskih kolekturah, v tobačnih trafikah, v davčnih, poštno-brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke se depozirajo poštne prosto.

**C. kr. generalno ravnateljstvo za državne loterije**  
(oddelek za dobrodelne loterije).